

Datum vergadering: 23 september 2025
Datum B&W: 15 juli 2025
zaaknummer: 2025-0069371

Portefeuillehouder: Ramon Pardo Kruidenier
Auteur: Frans Koemans

Onderwerp:

Uitvoeringsprogramma 2025 en Jaarverslag 2024 Groeiagenda Drechtsteden

Voorgesteld besluit:

1. Het Uitvoeringsprogramma 2025 Smart Delta Drechtsteden vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Jaarverantwoording 2024 Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden.
3. Kennis te nemen van de aanbestedingsbrieven behorend bij het Uitvoeringsprogramma 2025 en de Jaarverantwoording 2024.

Inleiding

Smart Delta Drechtsteden heeft, in samenwerking en afstemming met de betrokken gemeenten, het Uitvoeringsprogramma 2025 en de Jaarverantwoording 2024 opgesteld. Het Uitvoeringsprogramma beschrijft welke acties worden uitgevoerd om de ambities van de Groeiagenda te realiseren. Hierin is tevens een begroting opgenomen. Het Uitvoeringsprogramma wordt u nu ter vaststelling aangeboden.

In de Jaarverantwoording wordt inzicht gegeven in de voortgang van de behaalde resultaten over het jaar 2024 op zowel inhoud als financiën. De Jaarverantwoording ontvangt u ter kennisname.

Beoogd effect

Het bieden van helderheid over de opgaven en activiteiten die in 2025 zijn en worden opgepakt om de ambities van de Groeiagenda 2030 te realiseren en het bieden van inzicht in de activiteiten die in 2024 zijn uitgevoerd, inclusief een financiële verantwoording. Het uitvoeren van de regionale ambities en daarbij behorende activiteiten moet daarbij bijdragen aan het verbeteren van de achterblijvende sociaal-economische status van onze regio.

Argumenten

De geactualiseerde Groeiagenda is de basis

Op 2 oktober 2023 heeft uw raad de geactualiseerde Groeiagenda 2030 vastgesteld. De Groeiagenda is de strategische visie voor de ruimtelijk - economische ontwikkeling van de Drechtsteden. Dit document werd eerder in 2017 vastgesteld door de Drechtraad en in 2023 herijkt. De focus in de Groeiagenda ligt op het realiseren van brede welvaart in een gezonde, bereikbare en economisch sterke regio. We willen bouwen aan een economisch sterke regio, waar het prettig wonen, werken en leven is. Dit doen we samen met ondernemers, onderwijs en mede-overheden. Een blijvende samenwerking is essentieel.

Het Uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de uit te voeren activiteiten

Zoals afgesproken in de samenwerkingsovereenkomst, wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin op hoofdlijnen staat aangegeven welke opgaven en activiteiten worden opgepakt om de ambities van de Groeiagenda te realiseren. Het Uitvoeringsprogramma 2025 bouwt voort op de weg die eerder is ingeslagen met de voorliggende uitvoeringsprogramma's en is geen nieuwe koers. Het is een bestendiging van de weg die we zijn ingeslagen om de brede welvaart in onze regio te versterken.

Het Uitvoeringsprogramma biedt overzicht van de werkzaamheden en activiteiten binnen de programmalijnen Bouwen en Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Volkshuisvesting, Werken en Economie, Bereikbaarheid en Mobiliteit, Energietransitie en Public Affairs. Het geeft aan welke ambities de activiteiten bijdragen en hoe deze met elkaar samenhangen. De opgaven staan niet los van elkaar en vormen een integrale agenda. In het Uitvoeringsprogramma 2025 is ook de relatie gelegd met de beide Regio Deals.

De landelijke en regionale ontwikkelingen staan niet stil. Daarom zijn in het programma nieuwe, urgente opgaven benoemd. Zo wordt een regionaal vervoersbedrijf verkend dat moet helpen om de ambitie van het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio te realiseren. Nieuw is ook de oprichting van de Taskforce Aanpak Netcongestie als eerste belangrijke stap om grip te krijgen op de steeds groter wordende druk op het elektriciteitsnetwerk.

We werken meervoudig lokaal samen

Het Uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen met zowel ambtelijke als bestuurlijke afstemming. De inhoudelijke doelen en ambities zijn besproken aan de regionale bestuurlijke tafels. We werken in de regio Drechtsteden meervoudig lokaal samen. Daarover hebben we afspraken gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst Ruimtelijk-economisch domein. Eén van de afspraken is dat Smart Delta jaarlijks een uitvoeringsprogramma opstelt en dat de raden dit vaststellen.

De coördinatie op het geheel van de opgaven gebeurt binnen het team van Smart Delta Drechtsteden. Dit team is ondergebracht bij de gemeente Dordrecht. Deze inzet ondersteunt de lokale uitvoering bij de gemeenten. De Jaarverantwoording geeft inhoudelijk en financieel inzicht

De Jaarverantwoording geeft informatie over de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2024 en de resultaten die zijn opgeleverd. Het is een inhoudelijke en een visuele verantwoording met diverse links naar onder andere filmpjes. Het geeft beeldend weer welke activiteiten zijn uitgevoerd. Er is daarbij ook aandacht voor urgente opgaven en risico's zoals het onderhoud aan wegen en bruggen, netcongestie en het achterblijvende resultaat in de realisatie van woningen.

Het uitvoeringsprogramma wordt lopende het uitvoeringsjaar nog aangeboden

In de aanbestedingsbrief is vermeld dat het Uitvoeringsprogramma eind 2024 aan de bestuurlijke tafels is besproken. De bijbehorende begroting kon echter niet worden vastgesteld, omdat niet alle gemeenten hierin unaniem waren. De gemeente Zwijndrecht heeft niet ingestemd met de begroting en een taakstelling opgelegd voor 2025. De overige gemeenten hebben wel de volledige bijdrage aan de begroting van Smart Delta opgenomen. Er is geen gezamenlijke oplossing gevonden voor het lopende jaar 2025. Er wordt nog gezocht naar een oplossing voor deze ontstane situatie. Ondertussen gaat de uitvoering van het programma 2025 wel gewoon door. Gedurende het loopjaar 2025 worden de financiële ontwikkelingen zorgvuldig gemonitord, zodat kan worden bijgestuurd waar nodig. Bij de financiële afrekening van 2025 wordt bepaald welke frictiekosten voor de gemeente Zwijndrecht zijn ontstaan.

We werken samen aan de doorontwikkeling van de samenwerking in Smart Delta Drechtsteden

In 2025 wordt gewerkt aan de uitvoering van de regionale ambities. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de bestuurlijke samenwerking in de regio. De adviezen en aanbevelingen die het bureau Common Eye heeft opgesteld, zijn en worden opgevolgd en verder uitgewerkt. Als gezamenlijke gemeenten willen we het groeiperspectief van de Drechtsteden verder uitwerken. Gewerkt wordt aan governance, structuur en nieuwe financiële afspraken voor Smart Delta Afspraken. Na de zomer van 2025 is het de bedoeling dat het Uitvoeringsprogramma en de begroting voor 2026 worden aangeleverd. Daarnaast wordt gewerkt aan een regionale Ruimtelijke Strategie en een Regionale Investeringsagenda waarin projecten worden opgenomen om de strategie uit te voeren.

Zoals u weet, wordt in het kader van de doorontwikkeling ook gekeken naar verdergaande samenwerking met andere gemeenten. Met de gemeente Gorinchem zijn hierover nadere verkenningen gaande.

Raadsoploop

Na de zomer wordt regionaal een raadsoploop georganiseerd over het vervolg van de samenwerking in Smart Delta Drechtsteden. Samen met de griffie bereiden wij daarnaast een lokale avond over de regionale samenwerking voor. Zodra hierover meer bekend is, zullen wij u hierover informeren.

In het Uitvoeringsprogramma wordt per opgave aangegeven wat de gemeenten gezamenlijk doen (onder leiding van Smart Delta Drechtsteden), wat gedaan wordt aan public affairs en wat gedaan wordt aan communicatie. Tot slot wordt aangegeven wat de gemeenten zelf doen. Per opgave vermelden we hieronder kort wat we als gemeente zelf doen aan de betreffende opgave.

Bouwen en RO:

We zijn actief betrokken binnen de regionale programma Bouwen en RO, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Er wordt gewerkt aan de Ruimtelijke Strategie "De Gezonde Maritieme Delta 2050", waar wij ons aandeel in leveren. We bereiden de vaststelling van de Ruimtelijke Strategie en de lokale doorvertaling voor. In het najaar worden de hoofdambities uitgewerkt in een Regionale Investeringsagenda (RIA). Vanuit het integrale karakter van de Ruimtelijke Strategie wordt regelmatig afgestemd met de andere programmalijnen. Daarnaast volgen we ontwikkelingen bij het Rijk (Nota Ruimte, Novex ZR) en Provincie (Ruimtelijk Arrangement, Ruimtelijk Voorstel en herziening Omgevingsbeleid) actief en leveren hierop onze bijdrage vanuit zowel lokaal als regionaal perspectief.

Voor de opgave Wonen en Volkshuisvesting:

Wij nemen onze verantwoordelijkheid in de ambities voor woningbouw die in de woningmarktregio Zuid Holland Zuid zijn vastgelegd in de woondeals (regionale Realisatie Agenda) en Smart Delta Drechtsteden zijn opgesteld, lokaal is dit beschreven in de woon-zorgvisie en het coalitieprogramma. Tevens participeren we regionaal door inbreng van input en ondersteuning.

Voor de opgave Werken en Economie:

In onze gemeente zien we dat vanuit de regio een belangrijke bijdrage is geleverd aan de oprichting van de energietoekomst. Deze is ontstaan en geïnitieerd vanuit de regionale innovatietafel.

Voor de Opgave Bereikbaarheid en mobiliteit:

Samen met de regio zetten wij ons in om de regio en ook onze gemeente bereikbaar te houden en zo mogelijk de bereikbaarheid te verbeteren. Vanuit de regio is een sterke en krachtige lobby richting Provincie en Rijk ingezet om zowel de bereikbaarheid en doorstroming voor verschillende vormen van vervoer, publiek en privaat, te verbeteren en de benodigde financiële middelen hiervoor vrij te maken. De komende jaren zijn er in de regio een groot aantal ingrijpende onderhoudswerkzaamheden aan wegen en bruggen. Samen met de regio zetten we ons in om te borgen dat er maatregelen genomen worden om de overlast tijdens deze werkzaamheden te beperken.

Voor de opgave Energietransitie:

De gemeente Alblasserdam en de Smart Delta Drechtsteden werken op verschillende thema's binnen de energietransitie nauw samen. Denk hierbij aan de lokale isolatieaanpak (doormiddel van een Meerjarige Collectieve ontzorging), het managen/beperken van netcongestie, het opstellen van een warmteprogramma, faciliteren van de energietoekomst op onze bedrijventerreinen en het opstellen van een Soortenmanagement plan. Op deze thema's wordt regionaal expertise en programmamanagement geleverd. Vanuit de lokale ambtenarij wordt meegedacht op de te nemen koers en wordt er gewerkt aan de uitvoering en het laten landen van de programma's in de lokale context.

Voor de tweede Regio Deal:

Naast de afronding van Regio Deal 1 waarbinnen gemeente Alblasserdam drie projecten heeft (bedrijfsverplaatsing Peute, Kansrijk op het Nedstaalterrein en transferium Kinderdijk) is een tweede Regio Deal gesloten. Ook de tweede Regio Deal zorgt voor investeringen welke gericht zijn op het versterken van de brede welvaart. Regio Deal twee bevat geen projecten binnen Alblasserdam.

Duurzaamheid

De groeiagenda draagt bij aan ons programma duurzaamheid 2024-2030. Naast de energietransitie wordt er gewerkt aan de ambities zoals klimaat en water robuust 2050 en circulaire economie 2050.

Alternatieven

n.v.t.

Kantttekeningen

De lokale inzet en middelen zijn niet opgenomen in het Uitvoeringsprogramma

In het programma wordt aangegeven welke activiteiten worden uitgevoerd door het team van Smart Delta Drechtsteden en wat aan lokale inzet van de gemeenten wordt verwacht. Het is van belang dat de gemeenten deze lokale uitvoering op zich nemen en zorgen dat er voldoende capaciteit en middelen daarvoor beschikbaar zijn. De gemeenten zijn daarvoor zelf verantwoordelijk. Onze lokale inzet in capaciteit en de bijdrage aan lokale projecten is geborgd in onze begroting.

Er wordt gewerkt aan een nieuwe financieringsmethodiek

Naar aanleiding van de adviezen uit het Common Eye rapport, wordt gewerkt aan een nieuwe financieringsmethodiek. Daarbij is ook opgavegerichte kostenverdeling mogelijk en mogelijk kunnen andere partners bijdragen. Het is nog niet duidelijk welk effect dit kan hebben op de bijdrage vanuit Alblasterdam en wat het effect is op de totale begroting van 2025. Voor de begroting 2026 is beoogd om te komen tot een nieuw uitvoeringsprogramma dat beter aan zal sluiten bij de veranderende financiële en inhoudelijke context.

De gemeente Zwijndrecht heeft niet ingestemd met de begroting Smart Delta Drechtsteden voor 2025

De gemeente Zwijndrecht heeft (eenzijdig) een taakstelling opgelegd aan Smart Delta Drechtsteden voor 2025 en de jaren daarna. Er wordt nog gezocht naar een oplossing gedurende het jaar. Optie is dat de lagere bijdrage van Zwijndrecht wordt gezien als een gedeeltelijke uittreding waardoor frictiekosten moeten worden betaald door deze gemeente. Een andere optie is dat activiteiten voor de gemeente Zwijndrecht niet of minder worden uitgevoerd.

In de Kadernota 2026 hebben we een taakstelling opgenomen voor Smart Delta Drechtsteden

Gemeenten binnen de Drechtsteden hebben te maken met bezuinigingsopgaven. Voor de begroting 2026 wordt beoogd om te komen tot een nieuw uitvoeringsprogramma dat beter aan zal sluiten bij de veranderende financiële en inhoudelijke context. Dit moet zorgen voor een meer gerichte en efficiëntere inzet van de middelen. In de Kadernota is voorgesteld een structurele bezuinigingsopgave van 20% op het gehele systeem van de samenwerking in het ruimtelijk/economisch domein van Smart Delta Drechtsteden door te voeren. Dit sluit ook aan bij de koers die we zien bij de overige gemeenten in de regio. Dit heeft nog geen effect op het lopende jaar 2025. In gezamenlijkheid met het team van Smart Delta Drechtsteden en de betrokken gemeenten werken we uit hoe onze gezamenlijke ambities nog steeds worden behaald.

In de Kadernota 2026 hebben we meerdere regionale ombuigingen opgenomen. Dit levert een besparing in onze begroting op. Een deel hiervan willen we in onze eigen organisatie investeren. Een aantal taken willen we (deels) zelf doen of op een andere manier gaan organiseren. Daar moet vanuit onze kant strak op gestuurd worden, waarbij dus extra inzet van de organisatie noodzakelijk is.

Financiële informatie

Jaarverantwoording 2024

Het budget voor het Uitvoeringsprogramma 2024 bedroeg € 4.752.935. Dit bedrag bestaat uit de inwonerbijdragen van de Drechtstedengemeenten. De bijdrage van Alblasterdam bedroeg €308.171. In de Jaarverantwoording wordt vermeld dat de totale materiele en personele kosten € 4.803.235 waren. Dit betekent dat er een tekort is ontstaan van € 50.300. Dit tekort wordt verklaard door overschrijdingen op algemeen programmamanagement en communicatie. Voor wat betreft communicatie zijn de kosten niet doorbelast op de programma's. Dit is erkend en er wordt gewerkt aan verbetering. De kosten zullen beter worden doorbelast en er wordt een bezuiniging voorgesteld op communicatie voor 2025. Wisselingen in het management hebben geleid tot extra kosten op dit onderdeel.

Naast het tekort van 2024, was er nog een tekort van € 140.000 over de jaarschijf 2023. De verwachting was dat dit tekort kon worden opgevangen in het jaar 2024. Dit is niet gelukt. Dit resulteert in een totaal tekort over de jaren 2023 en 2024 van € 140.000 + € 50.300 = € 190.300 in

totaal. Dit bedrag wordt als taakstelling meegenomen naar 2025. Wanneer het niet lukt om de taakstelling te realiseren, dan is het risico dat het tekort zal worden opgehaald bij de gemeenten. Tekorten kunnen niet steeds doorgeschoven blijven worden. De inwonerbijdrage is voor Alblasserdam 6,5%. Ons deel in de taakstelling zou daarmee circa € 12.000 bedragen.

Uitvoeringsprogramma 2025

Voor de uitvoering van het programma 2025 is een totaalbedrag van € 5.051.000 nodig. Daarvan wordt € 4.866.674 gedekt uit de gemeentelijke bijdragen. De bijdrage voor onze gemeente bedraagt € 333.000 en is opgenomen in de begroting 2025. Het voornemen is de resterende € 120.000 op te halen bij buurgemeenten die (gedeeltelijk) willen aanhaken bij Smart Delta Drechtsteden. Vanuit Gorinchem is er de intentie mee te betalen nu ze actiever deelnemen aan Smart Delta Drechtsteden.

De taakstelling van €190.000 uit de Jaarverantwoording is helaas niet als zodanig opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2025. Dit betekent feitelijk dat de besteedbare begroting € 190.000 kleiner is. Dit is mogelijk een risico voor de realisatie van de doelen voor 2025.

Wij houden vinger aan de pols

De taakstelling gecombineerd met de situatie rondom het niet vaststellen van de begroting door de gemeente Zwijndrecht resulteert in een complexe situatie. Daar komt bij dat er op dit moment, halverwege het boekjaar, nog geen oplossing voor deze situatie is gevonden. Wij zullen zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau hierover ons ongenoegen uiten en vinger aan de pols houden.

Wij zullen u via de P&C cyclus en zo nodig op andere momenten op de hoogte houden van de financiële ontwikkelingen binnen Smart Delta Drechtsteden. We informeren u zodra er meer duidelijkheid is over de situatie rondom de gemeente Zwijndrecht of wanneer er (grote) aanpassingen zijn in het inhoudelijke programma of wanneer er financiële ontwikkelingen zijn.

Voor de uitvoering van de samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Economie hebben de gemeenten in de Drechtsteden een Samenwerkingsovereenkomst gesloten. Naar aanleiding van de doorontwikkeling van de regionale samenwerking wordt deze aangepast. U ontvangt hierover een voorstel zodra dit gereed is.

Vervolg

Na de zomer wordt regionaal een raadsoploop georganiseerd over het vervolg van de samenwerking in Smart Delta Drechtsteden. Samen met de griffie bereiden wij daarnaast een lokale avond over de regionale samenwerking voor. Zodra hierover meer bekend is, zullen wij u hierover informeren. De uitvoering van het programma 2025 zal (verder) worden opgepakt door het team Smart Delta Drechtsteden en de lokale gemeenten. In de Jaarverantwoording 2025 zullen de werkzaamheden inhoudelijk en financieel worden verantwoord. Zodra er meer bekend is over eventuele aanpassingen in het programma en eventuele financiële risico's, zullen wij u hier tussentijds over berichten.

Communicatie

n.v.t.

Bijlagen

-
1. 2024 Jaarverantwoording Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden.pdf
 2. 2025 Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda.pdf
 3. 20250331 aanbiedingsbrief JV24 en UP25 1.pdf
 4. 20250331 aanbiedingsbrief VZ en viceVZ.pdf

Niet-digitale bijlagen

CONCEPT RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Alblasserdam;

B E S L U I T:

1. Het Uitvoeringsprogramma 2025 Smart Delta Drechtsteden vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Jaarverantwoording 2024 Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden.
3. Kennis te nemen van de aanbiedingsbrieven behorend bij het Uitvoeringsprogramma 2025 en de Jaarverantwoording 2024.